

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding Educational Needs
voltijd/deeltijd

Christelijke Hogeschool Windesheim

**De kracht van
kennis.**

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding Educational Needs
voltijd/deeltijd

Christelijke Hogeschool Windesheim

CROHO nr.: 44103

Hobéon Certificering

Datum

8 januari 2018

Auditpanel

Drs. R.B. van der Herberg
Drs. L.F. Greven
Prof. dr. W. Veugelers
Prof. dr. R. Vanderlinde
W. Luyckx MEN

Secretaris

Drs. G.W.M.C. Broers

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	5
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	7
5.	AANBEVELINGEN	25
BIJLAGE I	Scoretabel	27
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	29
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	35
BIJLAGE IV	Overzicht auditpanel	37

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Christelijke Hogeschool Windesheim
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief, 27 juni 2014
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Master Educational Needs
registratienummer croho	44103
domein/sector croho	Pedagogisch Hoger Onderwijs
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Master
graad en titel	Master of Education
aantal studiepunten	60
afstudeerrichtingen	N.v.t.
locaties	Zwolle, Leeuwarden, Groningen, Enschede, Almere
varianten	Voltijd en deeltijd
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	22 en 23 juni 2017
contactpersoon opleiding	De heer A. van der Ven aa.van.der.ven@windesheim.nl

Basisgegevens **hbo-masteropleiding Educational Needs, voltijd en deeltijd**¹

Bron: Kritische Reflectie.

Peildatum: voorjaar 2017.

instroom (aantal)	2011	2012	2013	2014	2015
▪ voltijd	66	69	92	37	13
▪ deeltijd	380	352	506	448	491
rendement (percentage) ^{2*}			2011	2012	2013
▪ voltijd			67%	70%	76%
▪ deeltijd			45%	37%	38%
docenten (aantal + fte)	aantal		Fte		
▪ voltijd			34,7		
▪ deeltijd			34,7		
opleidingsniveau docenten (percentage) ³	Bachelor	Master	PhD.		
▪ voltijd	5%	89%	6%		
▪ deeltijd	5%	89%	6%		
docent-student ratio ⁴					
▪ voltijd					1:25,5
▪ deeltijd					1:25,5
contacturen (aantal) ⁵	1 ^e jaar	2 ^e jaar			
▪ voltijd	8	-			
▪ deeltijd/deeltijd e-learning	4,4/4	4,3/3			

* Afhankelijk van of 1- of 2-jarige masteropleiding.

¹ Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordeling 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 19 februari 2015.

² Het aandeel van het totaal masterstudenten dat het masterdiploma haalt in de nominale studieduur+ één jaar, zo mogelijk van de laatste drie cohorten.

³ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁴ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven voltijd- én deeltijd studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁵ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De masteropleiding Educational Needs (hierna: MEN) leidt studenten op in het educatieve domein tot de graad *Master of Education*. Hogeschool Windesheim biedt deze opleiding aan binnen het domein Bewegen en Educatie in de varianten voltijd en deeltijd. Zij richt zich met name op onderwijsprofessionals die zich verder willen bekwamen op het terrein van passend onderwijs aan (alle) leerlingen met *educational needs*. Voor veel studenten vormt MEN een verdieping op hun leraarschap. Tevens kan het succesvol afronden van MEN een stap zijn op weg naar andere, veelal aan het docentschap gerelateerde, professies waaronder remedial teacher, ambulante begeleider of gedragspecialist. Om de opleiding MEN te volgen, kunnen docenten gebruik maken van de lerarenbeurs.

Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een uitgewerkte missie en een onderbouwde visie die terug te vinden zijn in zowel de eindkwalificaties als in het curriculum. Zij hanteert een beroepsprofiel met hiervan afgeleide eindkwalificaties die op landelijk niveau zijn afgesproken tussen de drie MEN-opleidingen in overleg met het werkveld/alumni. De opleiding heeft zowel het beroepsprofiel als de eindkwalificaties goed uitgewerkt en aangepast aan de maatschappelijke actualiteit. De opleiding heeft het professional masterniveau beschreven en gekoppeld aan de vijf Dublin descriptoren. De onderzoekscomponent is in de eindkwalificaties verwerkt. Tevens is er sprake van doorontwikkeling op het terrein van internationalisering. De opleiding garandeert daar waar het om de kennisbasis gaat per leerroute, dat studenten op zorgniveau 3 kunnen functioneren. Een belangrijk pluspunt. Het auditpanel beoordeelt standaard 1 als 'goed'.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

De opleiding hanteert een curriculum dat vakinhoudelijk en wat vormgeving betreft op het niveau van een professional master is uitgewerkt. De profielen en leerroutes die MEN binnen beide opleidingsvarianten onderscheidt, zijn arbeidsmarktrelevant, goed uitgewerkt en didactisch op een zorgvuldige en inzichtelijke wijze vormgegeven. De inzet van nieuwe, geavanceerde concepten zoals *blended learning* en het gebruik van een innovatieve elektronische leeromgeving is adequaat. Het docententeam is vakinhoudelijk en didactisch in ruime mate gekwalificeerd om de hen toebedeelde taak uit te voeren en beschikt tevens over relevante ervaring in de onderwijspraktijk. De onderzoekscomponent en de internationale oriëntatie van de opleiding zijn in het curriculum uitgewerkt. Er is sprake van een sterke betrokkenheid van lectoren bij MEN. Het auditpanel beoordeelt standaard 2 als 'goed'.

Standaard 3. Toetsing

De opleiding heeft haar toetsbeleid duidelijk beschreven en voert dit op deskundige wijze uit. Alle leden van de examen- en de toetscommissie zijn BKE en SKE gecertificeerd en voor hun takenpakket goed toegerust. De inhoud van de toetsen sluiten aan op de leerdoelen en werkvormen binnen de leerroutes. De toetsvormen sluiten aan op het professional masterniveau en zijn passend voor de doelgroep. De opleiding heeft een uitgebreide praktijk van kallibratie, zowel interne als extern. Positief is het auditpanel over de verbetermaatregelen die MEN heeft genomen met betrekking tot toetsing en beoordelen en op de ontwikkelmogelijkheden die zij op dit terrein ziet, waaronder scherpere beoordelingsformats, competentie-examens 1 en 2 en de toetsmix. Positief is het panel ook over de verdere professionalisering van de werkveld assessoren. Het auditpanel beoordeelt standaard 3 als 'goed'.

Standaard 4. Gerealiseerde eindkwalificaties

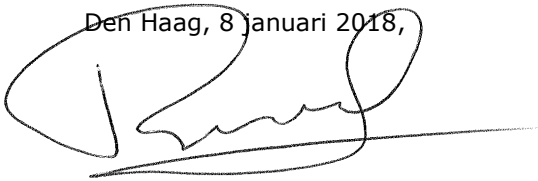
Het auditpanel stelt vast dat de opleiding haar studenten ruim de gelegenheid biedt om het door hen bereikte professional masterniveau te bewijzen, zowel in de beroepspraktijk als wat de theoriecomponent betreft. Werkgevers en alumni zijn tevreden over het afstudeerniveau van MEN en de aansluiting op de onderwijspraktijk.

Het eindwerk van MEN bestaat uit een verslag van praktijkgericht onderzoek en het competentie-examen 2. Het auditpanel stelt vast dat de door haar bestudeerde verslagen van praktijkgerichte onderzoeken het professional masterniveau representeren. De methodologische component alsmede de reikwijdte van de gekozen onderwerpen, zijn nog onderwerp van doorontwikkeling. Het competentie-examen 2 beoordeelt het auditpanel als het professional masterniveau representerend. Het auditpanel komt bij standaard 4 tot het oordeel 'voldoende'.

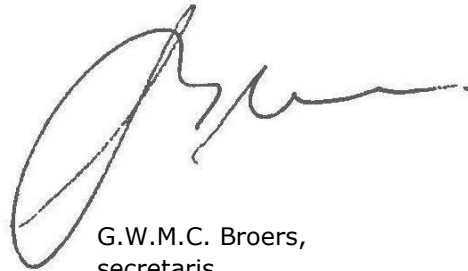
Algemene conclusie:

Het auditpanel stelt vast dat de professional masteropleiding Educational Needs van de Christelijke Hogeschool Windesheim beschikt over duidelijk geformuleerde visie die aansluit op de eisen van de beroepspraktijk. Verder hanteert zij een curriculum dat op inzichtelijke wijze is uitgewerkt, waarbij de eindkwalificaties, de doelstellingen per studieonderdeel en de vakinhoud het professional masterniveau representeren. Van belang is hierbij wel dat de opleiding het aspect generiek vs. specialistisch nog eens tegen het licht houdt en de consequenties hiervan voor MEN binnen WOSO-verband bespreekt. Het docententeam is vakinhoudelijk deskundig en beschikt over relevante ervaring in de onderwijspraktijk. Het eindwerk van MEN, bestaande uit het praktijkgericht onderzoek en het competentie-examen 2, representeert het professional masterniveau. Het auditpanel komt op grond van de beslisregels van de NVAO, tot het oordeel 'voldoende' voor de professional masteropleiding Educational Needs van Hogeschool Windesheim in de varianten voltijd en deeltijd.

Den Haag, 8 januari 2018,

R.B. van der Herberg,
voorzitter

G.W.M.C. Broers,
secretaris

3. INLEIDING

Studenten kunnen de professional masteropleiding MEN volgen op verschillende locaties bij hogeschool Fontys, het Seminarie voor Orthopedagogiek en bij Hogeschool Windesheim. Coördinatie tussen de opleidingen vindt plaats binnen het Werkverband Opleidingen Speciale Onderwijszorg (WOSO). Dit samenwerkingsverband is de initiatiefnemer van het nieuwe landelijk profiel MEN (2016). Hierin is op basis van de actuele wet- en regelgeving, waaronder op het terrein van passend onderwijs, een visie geformuleerd die het profiel van MEN verbreedt naar andere beroepsrollen dan die van leraar. Hogeschool Windesheim biedt de opleiding aan in samenwerking met Hogeschool Stenden op vijf verschillende locaties: Zwolle, Almere, Leeuwarden, Enschede en Groningen. De samenwerking tussen Windesheim en Stenden is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Zwolle geldt als hoofdvestiging en coördineert alle onderwijsprocessen. De MEN-docenten voeren op alle lesplaatsen een identiek MEN-curriculum uit.

De onderlinge afstemming tussen de drie MEN-opleidingen heeft behalve op vakinhoud ook betrekking op kwaliteitsaspecten en de relatie met het werkveld. In september 2016 hebben de drie MEN-opleidingen een naamswijziging doorgevoerd waarbij de term '*special*' uit de opleidingsnaam 'Master Special Educational Needs' verdween. Hiermee willen de MEN-opleidingen tot uitdrukking brengen, dat het voorzien in ondersteuningsbehoeften een opdracht is voor alle onderwijsinstellingen. De invoering van 'passend onderwijs' in 2014 en de hieraan ten grondslag liggende wetgeving, leidt er mede toe dat MEN beschikt over een missie binnen een brede maatschappelijke context.

De drie MEN-opleidingen kenmerken zich door een grote deeltijdvariant en een kleinere voltijdvariant. Beide varianten leiden op voor dezelfde eindkwalificaties en omvatten 60 EC. De nominale studieduur voor de voltijdvariant bedraagt één jaar, deeltijders kunnen de opleiding in twee jaar afronden. De praktijk laat zien dat sommige deeltijders langer studeren dan de nominale twee jaren. Voor deeltijders is het mogelijk de opleiding op Windesheim ook te volgen via e-learning.

Specifiek voor de MEN-opleiding van Zwolle geldt dat zij participeert in een hogeschool-breed ingevoerd nieuw onderwijsconcept (NOC), hetgeen geleid heeft tot nieuwe leerroutes waaronder 'Gepersonaliseerd leren en ICT'.

Vorige accreditatie

MEN is tijdens de eerste visitatieronde in het voorjaar van 2011 beoordeeld en vervolgens door de NVAO geaccrediteerd als hbo-masteropleiding. Het toenmalige auditpanel plaatste een aantal aanbevelingen die we hierna verkort weergeven. De door de opleiding genomen verbetermaatregelen zijn eveneens kort weergegeven.

- De opleiding kan haar studenten meer stimuleren zich niet alleen te richten op de eigen beroepssituatie, maar ook extern op andere onderwijsorganisaties. Van belang is dat de student zich breder oriënteert om zich zo 'boven de eigen werkplek te kunnen verheffen'. Vanaf 2014 kent de opleiding een praktijkweek waarbij de uitwisseling tussen studenten en de praktijk centraal staat. In de afstudeeronderzoeken nemen studenten een 'eigen school overschrijdende' contextanalyse op.
- SEN (SEN verwijst naar de óude' opleidingsnaam: *Special Educational Needs*) kon meer overleggen met werkgevers over de door de student uit te voeren onderzoeksopdracht. Dit bevordert de praktijkrelevantie van hun onderzoek, de betrokkenheid van het werkveld bij de opleiding en de professionalisering van de student. De opleiding heeft daarop een praktijkweek geïntroduceerd alsmede een leerwerkplekavond waarin de samenwerking tussen opleiding en werkplek centraal staan. In een tripartiete leerwerkovereenkomst zijn de rechten en plichten van de hogeschool, de leerwerkplek en de student vastgelegd.

In algemene zin zijn de contacten met het werkveld sinds de vorige accreditatie geïntensiveerd. In WOSO-verband is er frequent werkgeversonderzoek.

- Maak meer werk van het alumnibeleid, zo gaf het auditpanel in 2011 aan. Sinds twee jaar kent de opleiding een werkgroep 'alumni-beleid MEN' en nodigt zij alumni uit voor het bijwonen van masterclasses. Verder zet MEN alumni in als werkveldassessor en gastdocent.
- Zoek naar mogelijkheden binnen het curriculum om studenten ook te leren om onderzoeksgegevens te verwerken, bijvoorbeeld op basis van statistisch pakket *SPSS*. De opleiding wijst er op dat studenten in beperkte mate in aanraking komen bij hun afstuderen met grootschalige data-analyses waarbij statistische programma's onmisbaar zijn. Veelmeer verwijst de opleiding haar studenten in voorkomende gevallen door naar het kenniscentrum en stelt zij de handleiding 'Statistiek' beschikbaar.
- De opleiding moest blijven streven naar honderd procent master docenten. Conform het Windesheimbeleid is dit inmiddels vrijwel gerealiseerd.
- De opleiding toetste de basiskennis bij studenten op de onderdelen: orthodidactiek lezen, orthodidactiek rekenen en orthopedagogiek. Het auditpanel beval SEN aan om duidelijker te communiceren dat studenten zich desgewenst ook voor één onderdeel tegelijk kunnen laten toetsen. Vanaf 2014 biedt de opleiding aan studenten de mogelijkheid een alternatieve masterkennistoets te maken vanwege de instroom van een nieuwe doelgroep hbo-docenten. Vanaf het studiejaar 2016-17 neemt de opleiding nog één masterkennistoets af bij haar studenten. Dit combineren studenten dan met een toepassingsopdracht waarin zij de verworven kennis delen met het werkveld.
- Tenslotte kon de opleiding, i.h.b. haar docenten, meer nuance aanbrengen in de oordelen: 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed', 'uitmuntend'. De opleiding heeft deze aanbeveling niet overgenomen omdat de door haar gehanteerde normering aansluit bij haar visie op integraal beoordelen dat 'niet rekenkundig van aard is'.

Deze rapportage

Hogeschool Windesheim biedt de opleiding MEN aan in de varianten voltijd en deeltijd.

De bevindingen, wegingen en oordelen die wij in deze rapportage presenteren, hebben op beide varianten betrekking. Alleen daar waar de voltijd- en deeltijdvariant afwijken, beschrijven wij dit.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor-master) en oriëntatie (hbo-wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Missie, visie en opleidingspijlers

Tot de missie van de opleiding behoort het in samenspraak met het werkveld ondersteunen van docenten en scholen bij het vormgeven en uitvoeren van onderwijs dat speciaal is voor elk kind. De missie van de opleiding luidt dan ook verkort: 'Onderwijs: speciaal voor iedereen'. Zij draagt bij aan landelijke en regionale expertise- en beleidsontwikkeling op dit terrein. De onderwijskundige visie definieert MEN als competentiegericht. De focus ligt op een ontwikkelingsgerichte benadering waarbij de opleiding haar studenten uitdaagt om zowel hun creativiteit, kennis van de praktijk en de praktijkgerichte onderzoeksvaardigheden in te zetten bij het oplossen van problemen in de onderwijspraktijk. Daarbij sluit de opleiding aan bij de resultaten van een veldraadpleging onder alumni waarbij zij als belangrijkste opbrengsten van de opleiding een onderzoekende houding, verdiepte kennis en oog hebben voor veranderingsprocessen noemden.

Positief is het auditpanel over de specifieke inkleuring waarvoor de opleiding kiest. Studenten moeten in staat zijn om kleinschalig, context gebonden kwalitatief onderzoek te kunnen uitvoeren en de opleiding garandeert per leerroute dat studenten op zorgniveau 3 kunnen functioneren. Dit laatste betekent dat afgestudeerde MEN'ers specifieke interventies kunnen uitvoeren of ondersteunen. De MEN participeert in een hogeschool-breed ingevoerd nieuw onderwijsconcept dat onder andere geleid heeft tot nieuwe leerroutes waaronder 'Gepersonaliseerd leren en ICT'.

In relatie tot de vraag *waartoe* MEN opleidt, benadrukt zij de pijler 'de normatieve professional'; de beroepsbeoefenaar onderbouwt als *reflective practioner* keuzes vanuit normatieve professionaliteit en theoretische inzichten vanuit de centrale vraag: 'Doe ik het goede en doe ik het goede goed?'. De pijlers van MEN richten zich op het ontwikkelen van een beroepsidentiteit op masterniveau en zijn samen te vatten als: een onderzoekende houding, inclusief denken en pedagogisch bekwaam met het vermogen om praktijkgericht onderzoek uit te voeren en praktijkkennis te construeren en om samen te leren. De opleiding heeft in haar recent 'Opleidings- en Toetskader' voor de periode 2017-2022 de onderzoekende houding, het inclusief denken en passend onderwijs, naast pedagogische tact en praktijkgericht onderzoek, op een inzichtelijke wijze uitgewerkt.

Het auditpanel stelt vast dat MEN haar missie, visie en pijlers duidelijk heeft beschreven en laat dit vervolgens herkenbaar terugkomen in zowel de eindkwalificaties, de doelstellingen als in het van de opleidingsdoelen afgeleide curriculum.

Beroepsprofiel en eindkwalificaties

De drie MEN-opleidingen delen een gemeenschappelijke visie: het op professional masterniveau opleiden van leraren in *educational needs* met als doel om hen adequaat te laten functioneren binnen de kaders van de snel veranderende context van passend onderwijs.

Zij hebben recent het landelijk beroepsprofiel opnieuw ontwikkeld. De belangrijkste wijzigingen hebben betrekking op een verschuiving in het profiel van 'master in de klas' naar 'master in de school en schoolomgeving' en van het SEN-profiel naar een profiel dat zich meer richt op generieke en specialistische onderwijsbehoeften van alle leerlingen in alle onderwijsvormen, het EN-profiel. Hiermee is de term 'special' uit de opleidingsnaam verdwenen. Het herziene opleidingsprofiel vormt de basis voor het MEN competentieprofiel. Dit vormt het uitgangspunt voor het MEN- curriculum (zie standaard 2).

De overgang van de Master SEN naar de Master EN bouwt onder andere voort op het beroepsprofiel 'Inclusief bekwaam' uit 2009. Dit profiel bestaat uit de SBL-competenties met als verdiepende 'dimensies': *Professionele beroepshouding* en *Kennisontwikkeling en kennisverdieping*. In WOSO-verband hebben de drie MEN-opleidingen een generieke kennisbasis opgesteld op basis van onderwijskundige en pedagogisch-didactische theorieën. Tevens zijn de uitgangspunten besproken van praktijkgericht onderzoek zoals verwerkt in de '*Kadernotitie Praktijkgericht Onderzoek in de Master of Education in Special Educational Needs opleidingen*' uit 2014. De eindkwalificaties zijn geoperationaliseerd in vijf competenties. De voornaamste competenties liggen op het orthopedagogisch, orthodidactisch en interpersoonlijk vlak en omvatten daarnaast planmatig reflecteren en praktijkgericht onderzoeken. De opleiding heeft het generieke professional master EN-competentieprofiel omgezet in opleidingsdoelen en vervolgens geoperationaliseerd in zowel kennis ('de student kan een beschrijving geven van...') als vaardigheden ('de student is in staat om....') waardoor zij goed toetsbaar zijn.

Niveau

De Dublin descriptoren vormen de basis onder het opleidingseigen competentie- en beoordelingsinstrument. De opleiding toont het niveau van de startbekwame professional master aan in alle opleidingscompetenties. De uitwerking van de competenties en de niveaubeschrijving laat zien dat MEN ruim aandacht besteedt aan de Dublin descriptoren, waaronder op het terrein van kennis toepassen, het beschikken over inzicht en oordeelsvorming.

Onderzoek en internationalisering

De onderzoekscomponent is opgenomen in de set eindkwalificaties. MEN bevordert de professionele ontwikkeling door kennisontwikkeling op het terrein van onderzoek. Zo dient de afgestudeerde professional master een bijdrage te leveren aan de beroepsontwikkeling, moet hij de rol kunnen vervullen van onderzoeker en daarbij blijk geven van een onderzoekende houding en vragen stellen aan de onderwijspraktijk. De onderzoekende houding komt naar voren bij het kunnen verbinden door de student van theoretische concepten met zijn praktijkervaring. Hij verzamelt gegevens uit de (eigen) beroepspraktijk en toetst dit aan onderzoek om vervolgens, waar nodig, zijn handelen of dat van anderen, veelal collega's, aan te passen. Positief is het auditpanel over de brede inzet van lectoren die een leeropdracht hebben die aansluit bij het profiel van MEN en bij de landelijke set eindkwalificaties. Zo is de lector 'Pedagogische kwaliteit' betrokken bij de nieuwe leerroute Expert in nieuwkomersonderwijs, samen met een lector van de Hogeschool Utrecht en een hoogleraar van de Universiteit van Malmö.

Het aspect internationalisering is goed terug te vinden in de opleiding, bijvoorbeeld daar waar het gaat om het leren vanuit een internationaal perspectief en het praktijkgericht onderzoek waarbij de student ook gebruik moet maken van internationale bronnen. Ten aanzien van de MEN eindkwalificaties merkt het auditpanel op dat deze in WOSO-verband zijn gebenchmarkt met buitenlandse opleidingen.

Werkveld

In landelijk WOSO-verband organiseert MEN contacten met het werkveld, beroepsorganisaties, de PO- en de VO-Raad. De MEN-opleidingen betrekken deze partijen op zowel landelijk niveau als ieder opleiding afzonderlijk bij het actueel houden van de eindkwalificaties.

De beroepsorganisaties en beide raden waren betrokken bij de concretisering van het herzien landelijk beroepsprofiel. De MEN-opleiding beschikt over een veldadviesraad die bestaat uit directeuren/bestuurders van scholen en samenwerkingsverbanden. Voor het opstellen van het herzien beroepsprofiel is ook gebruik gemaakt van de eerder genoemde veldraadpleging. MEN wijst er op dat daar waar het de relatie praktijk/werkgevers en opleiding betreft nog verbeteringen mogelijk zijn. Meer specifiek gaat het om de betrokkenheid van het werkveld bij de opleiding en het meer richten van de eindkwalificaties op de schoolontwikkeling. Het is goed dat de opleiding op dit punt blijkt geeft van een kritische houding en ontwikkelpotentieel vaststelt. Gelet op signalen vanuit het onderwijs dat er sprake is van toenemend aantal leer-, gedrag- en cultuurproblemen, geeft het auditpanel MEN in overweging om het aspect, generiek vs. specialistisch, nog eens goed tegen het licht te houden, in WOSO-verband.

Weging en Oordeel

Het auditpanel stelt vast dat MEN beschikt over een uitgewerkte missie, een goed onderbouwde visie alsmede een aantal opleidingspijlers waarbij de samenwerking met het onderwijsveld ten behoeve van de ontwikkeling van het kind centraal staan. MEN hanteert een beroepsprofiel met hiervan afgeleide eindkwalificaties die op landelijk niveau zijn afgesproken in overleg met het werkveld/alumni. De opleiding heeft het beroepsprofiel en de eindkwalificaties goed uitgewerkt. De opleiding heeft het professional masterniveau beschreven en gekoppeld aan de vijf Dublin descriptoren. De onderzoekscomponent is op meerdere plekken in de eindkwalificaties opgenomen. Positief is het auditpanel over de leeropdracht van de lectoren die goed aansluit bij zowel het profiel van de opleiding als bij de landelijke set eindkwalificaties. De opleiding geeft blijk van haar gevoeligheid voor de maatschappelijke actualiteit (nieuwe leerroutes). Het auditpanel beoordeelt standaard 1 als 'goed'.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Programma

Een van de speerpunten in de opleidingsvisie van Windesheim valt samen te vatten als 'de dialoog als middel om leerdoelen te bereiken'. Het 'Leren door dialoog' creëert zowel de ruimte als flexibiliteit om het onderwijsprogramma van MEN aan te passen of toe te spitsen op onderwerpen die voor de individuele student in de praktijk van belang zijn. Zo kan de student zich verder ontwikkelen van de 'master in de klas', het doel van de voorgangeropleiding Master Special Educational Needs, tot de onderzoekende professional die de opleiding aflevert als 'master in de school' en daarbuiten. De opleiding zet vanuit het algemeen onderwijsconcept van de hogeschool steeds vaker in op flexibilisering, keuzemogelijkheden en zelfsturing. Bijvoorbeeld binnen het profiel 'Onderwijsexpert talentontwikkeling' experimenteert de opleiding hiermee. Uit de gesprekken met studenten komt duidelijk naar voren dat de opleiding hen verantwoordelijkheid geeft het eigen studietraject vorm te geven. Een terechte keuze volgens het auditpanel gelet op de ervaring, verschillen in keuzegedrag en leeftijd van de studenten van de opleidingsvaria. Het auditpanel heeft in de gesprekken vastgesteld, dat bovengenoemde visie duidelijk aanwezig is en een brede toepassing kent in MEN. Dit levert een openheid in communicatie op tussen alle betrokkenen in de opleiding.

De professional master moet uiteindelijk competent zijn om vanuit een onderzoekende houding kritisch en gestructureerd vorm en inhoud te geven aan ondersteunings- en onderwijsbehoeften. Daarbij zijn de door de student gekozen specialisatie en zijn eigen visie leidend. De professional master moet zijn professionele keuzes vanuit adequate theoretische inzichten onderbouwen en deze in de praktijk kunnen toepassen.

Leerlijnen en -routes

MEN onderscheidt binnen het curriculum drie leerlijnen. De moduleleerlijn start met een generieke module, die is voorgelegd en goedgekeurd door de examencommissie, gevolgd door vier leerroute specifieke modules (zie hierna). Daarnaast hanteert de opleiding een integrale leerlijn die zich vooral richt op professionele identiteitsontwikkeling en studiesucces. Tenslotte onderscheidt MEN een onderzoekleerlijn met als belangrijkste doel het ontwikkelen van een professionele onderzoekshouding bij de student.

De opleiding kent zes onderwijsexpertprofielen met in totaal elf leerroutes waarin de drie leerlijnen zijn verweven. Tot de leerroutes behoren onder andere: 'Leren en lesgeven in de 21e eeuw', 'Gepersonaliseerd en toekomstgericht leren', 'Gedragsspecialist', 'Taal specialist/dyslexie' en 'Passend meesterschap'. Verder kent de opleiding zes expertprofielen op de terreinen: 'Begeleiden en Innoveren', 'Speciale onderwijsbehoeften', 'Reken-wiskunde innovatie', 'Onderwijsexpert in de 21ste eeuw', 'Taal- en leesinnovatie' en 'Gedrag en leren'. Eerder noemden we al het nieuw onderwijsconcept / NOC dat leidde tot verschillende nieuwe leerroutes.

Iedere leerroute bestaat uit module- en begeleidingsbijeenkomsten. Naast de theorie vormt ook de eigen praktijk van de student een essentieel uitgangspunt bij het volgen van de door de student gekozen leerroute. Studenten werken in teams aan een verplicht programma en een keuzeprogramma, en leren daarbij van elkaars praktijkobservaties. Naast ruimte voor keuzeonderdelen, is ook voorzien in extra-curriculair aanbod waar de student bij zijn keuze zijn eigen interesse kan volgen.

Opleidingsvarianten

Alle leerroutes zijn in deeltijd te volgen, voor sommige is dit ook in voltijd mogelijk, waaronder de leerroute Passend meesterschap. Voor enkele leerroutes, zoals op het terrein van dyslexie en dyscalculie, zijn ook e-learning programma's beschikbaar. Voor het opzetten van deze programma's is door MEN onder andere gebruik gemaakt van de uitkomsten van een promotie onderzoek van een van haar docenten op het terrein van ontwerp en implementatie van de masteropleiding Special Educational Needs via e-learning.

De opleiding omvat twee jaar in deeltijd; in voltijd bedraagt de nominale studieduur één jaar. Tevens kunnen studenten de opleiding op afstand volgen in een e-learning variant. Voor studenten die een bacheloropleiding hebben afgerond maar nog niet (volledig) werkzaam zijn in de beroepspraktijk, bestaat de mogelijkheid om MEN als voltijdvariant te volgen gedurende één jaar. Zij maken dan een keuze tussen de leerroute 'Passend meesterschap jonge kind' of 'Passend meesterschap ouder kind'. De voltijdstudent volgt de route vijf dagen per week waarvan ten minste vier dagdelen op een leerwerkplek en twee dagen op de hogeschool. Voor deeltijders geldt, dat zij gedurende twee jaar één vaste lesdag op de hogeschool aanwezig zijn. De praktijkopdrachten voert de deeltijdstudent uit op zijn werkplek. De opleiding verwacht van de deeltijdstudent, dat deze minimaal twee dagdelen per week werkt op een bij MEN passende werkplek. Deeltijders kunnen alle leerroutes volgen, mits er voldoende belangstelling voor de gekozen leerroute bestaat. Tenslotte kunnen studenten MEN plaats- en tijdonafhankelijk als een e-learning variant volgen. Studenten maken dan gebruik van digitale studentenportfolio's en communiceren veelal online met medestudenten en docenten. MEN biedt vier leerroutes aan binnen de e-learning variant.

Didactiek en *blended learning*

In het didactisch concept van de opleiding speelt de werkplek van de student een centrale rol. Voor alle opleidingsvarianten geldt, dat de student beschikt over een geschikte leerwerkplek waar hij kan werken aan opdrachten en het geleerde in praktijk kan brengen om vervolgens feedback te krijgen van zijn begeleider, hiervan verslag doet en dit opneemt in het portfolio.

Naast het bijwonen van modulebijeenkomsten ontwikkelen studenten binnen een kleinschalige leeromgeving vaardigheden en competenties op masterniveau die nodig zijn om complexe pedagogisch-didactische kwesties op klas- en schoolniveau aan te pakken. Studenten wisselen daarbij ervaringen uit die afkomstig zijn uit de beroepspraktijk en onderbouwen deze met theorie uit de opleiding.

Uit de gesprekken met studenten en alumni blijkt duidelijk dat de docenten werken op basis van 'congruent opleiden' en 'second order teaching' als opleidingsdidactisch principe. Voor de doelgroep waar MEN zich op richt, acht het auditpanel dit passend.

Blended learning

De opleiding zet *blended learning* in waarbij studenten naast de contacturen voor hoorcolleges, werkcolleges en begeleiding, ook een deel van hun tijd in een elektronische leeromgeving studeren. Daar zijn voor de studenten lesmaterialen, literatuur en praktijkcases beschikbaar. Daar kan de docent tijdens zijn les naar verwijzen, maar de elektronische leeromgeving is ook een voorziening voor de student voor de voorbereiding, ondersteuning en verdieping bij de lesstof (*scaffolding*).

Via de elektronische leeromgeving hebben studenten ook de mogelijkheid om via *e-learning* bepaalde lesstof herhaalde malen tot zich te nemen. Een belangrijk pluspunt volgens het auditpanel op didactisch gebied.

Tijdens de audit kwam duidelijk naar voren dat er nog sprake is van gewenning bij docenten en studenten om hun weg binnen een *blended* leeromgeving te vinden. De hogeschool biedt hierbij goede ondersteuning bij zowel de ontwikkeling als uitvoering. MEN biedt reguliere trajecten aan via *blended learning*. De elektronische leeromgeving die MEN gebruikt in haar onderwijs is een klassieke degelijke leeromgeving. Het gebruik van de elektronische leeromgeving en *blended learning* onderdelen kenmerkt zich door onderbouwde design-principes. De implementatie van de leeromgeving volgde na bestudering van onderzoek op het terrein van elektronische leeromgevingen waarbij duidelijk is dat Windesheim-breed sprake is van verdere ontwikkeling. Kortom, de opleiding vraagt niet alleen een onderzoekende houding van de studenten, maar past het zelf ook toe. Docenten die werken met de elektronische leeromgeving zijn enthousiast over *blended learning*. De opleiding ondersteunt docenten via de centrale diensten van de hogeschool; verder is er tijd en ruimte voor professionalisering op dit terrein. De inhoud van de *blended learning* leeromgeving kunnen docenten zelf aanpassen. De opleiding hanteert hierbij het co-teaching principe waarbij collega's een beroep doen op elkaars expertise. Het is essentieel voor het slagen van *blended learning* dat de opleiding blijft investeren in docentvaardigheden op dit terrein. Bij de bevraging van de studenten over hun ervaringen met de elektronische leeromgeving zijn de meningen verdeeld. Een aantal studenten vindt deze soms te complex en argumenteren dat de opleiding hen daarbij nog onvoldoende wegwijs maakt.

Werkplek/praktijkcomponent

Voltijdstudenten kunnen direct na een afgeronde relevante bacheloropleiding instromen. Dan zullen zij wel over een adequate stage- of leerwerkplek moeten beschikken waar zij de praktijk- en onderzoeksopdrachten kunnen uitvoeren.

De voltijdstudenten werken zo'n twee dagen in de week op een (leer)werkplek. Daar voeren zij de onderzoekstaken en opdrachten uit binnen de door hen gekozen leerroute. De (leer)werkplekken moeten voldoende complex (masterniveau) zijn en aan hoge eisen voldoen. Om hun kwaliteit te waarborgen zijn criteria geformuleerd in zowel de Onderwijs- en Examenregeling als in de tripartiete leerwerkplekovereenkomst, zo stelt het auditpanel vast. Mocht een (leer)werkplek niet (meer) aan de criteria voldoen, dan zoekt de student, eventueel ondersteund door de opleiding een andere (leer)werkplek.

Op de (leer)werkplek nemen de studenten problemen en vragen uit de praktijk als uitgangspunt voor systematisch onderzoek aan de hand van praktijk- en expertkennis of wetenschappelijke theorieën. Deze 'verrijkte' cases nemen de studenten als praktijkopdrachten weer mee terug naar hun werkplek.

De integratie van praktijk en opleiding is een thema tijdens de bijeenkomsten van de veldadviesraad waarin praktijkdeskundigen en landelijke experts zitting hebben. Zij komt vier keer per jaar bijeen waarbij de deelnemers aanbevelingen doen rond de inhoud van de leerroutes. De opleiding besteedt aandacht aan de kwaliteit van (de begeleiding op) de leerplekken. Zij wil de contacten met het werkveld intensiveren en alumni inzetten als werkveldassessor. Gezien het grote belang van de werkplek is dit voor de opleiding een continue exercitie waarvan het auditpanel het belang onderstreept.

Kennisbasis

Studenten verwerven de kennisbasis vooral, maar niet uitsluitend, binnen de door hen gekozen leerroute. Onder begeleiding van docenten werkt de student tijdens de modules (iedere leerroute bevat meerdere modules) aan de eigen ontwikkeling en aan het verbeteren van de beroepspraktijk. Zo kan de student binnen zijn leerroute werken aan kennis en vaardigheden op het terrein van bijvoorbeeld *remedial teaching* of aan rekenen/wiskunde en rekenstoornissen.

Het auditpanel stelt vast dat de door de opleiding voorgeschreven literatuur voor de verschillende leerroutes zorgvuldig is gekozen. Zo dienen studenten die voor de leerroute Rekenwiskunde/dyscalculiespecialist een door Nederlandse experts op dit terrein geschreven boek te bestuderen. Het is geschreven door autoriteiten op dit terrein die werkzaam zijn aan Nederlandse onderzoekinstellingen en die in de publicatie een prima overzicht bieden van het vakgebied Rekenen. De omvang van de literatuurcomponent is niet bij alle leerroutes even omvangrijk. Het auditpanel begreep dat dit te maken had met het feit dat een enkele leerroute recent ontwikkeld is. De omvang van de literatuur zal bij deze leerroutes verder toenemen.

Naast Nederlandstalige literatuur bestuderen studenten ook anderstalige literatuur. In de literatuur is aandacht voor de veranderende context waarin de nieuwe masters moeten gaan functioneren. Voorbeelden hiervan zijn de veranderingen in het onderwijs door de invoering van de wet Passend onderwijs en de toegenomen culturele diversiteit in klassen. Ook de veranderende rol van de docent in de school en de organisaties komt aan bod.

Onderzoek

De onderzoeksleerlijn loopt als een rode draad door zowel de opleiding als de leerroutes. Voor de opleiding is het essentieel dat de student over een onderzoekende houding beschikt. De onderzoekscomponent is in de modules aanwijsbaar. Als onderzoekende professional moet de afstudeerder in staat zijn om in de praktijk beslissingen en overwegingen theoretisch te onderbouwen. Gedegen onderzoek en daarbij passende meetinstrumenten behoren hier vanzelfsprekend bij. Als het gaat over de onderzoeksleerlijn, is het praktijkgericht onderzoek (PGO) het belangrijkste onderdeel. Hierin staan meestal dicht bij de praktijk liggende kleine onderzoeksthema's en problemen centraal.

TOG's

Het eindwerk van studenten bestaat uit het competentie-examen 2 en een praktijkgericht onderzoek. Binnen het praktijkgericht onderzoek staan innoveren, professionaliseren en kennisconstructie centraal. De opleiding is van mening, dat de student voor de start van het onderzoek de nadruk moet leggen op één van de drie genoemde aspecten. Wil de student focussen op kennisconstructie, dan doet hij door deel te nemen aan een TOG, een 'thematische onderzoeksgroep'. Met dit concept stelt de opleiding haar studenten in de gelegenheid om een bijdrage te leveren aan kennisconstructie binnen de beroepspraktijk en de beroepsgroep meer op elkaar af te stemmen en te versterken. Steeds meer studenten kiezen ervoor om binnen een TOG aan onderzoek te werken (in 2012: 6 procent; in 2016 is dit toegenomen tot 26 procent). Een concreet voorbeeld hiervan heeft auditpanel gezien en kunnen bestuderen: een student van de opleiding heeft data gegenereerd die vervolgens een onderlegger vormde voor een wetenschappelijke Engelstalige publicatie.

Studenten reflecteren individueel op de betekenis van het uitgevoerde groepsonderzoek voor de eigen praktijk. Dataverwerking in *SPSS* is mogelijk; de opleiding geeft aan dat in de PGO meestal statistische analyse met *Excel* volstaat. Ook opschaling naar, evaluatie op en aansluiting bij landelijk onderzoek behoort dan tot de mogelijkheden. Het auditpanel waardeert een opmerkelijke nieuwe activiteit op dit gebied: de opleiding experimenteert met 'estafette' onderzoek. Hierbij geven studenten hun (op onderdelen afgerond) onderzoek door aan andere studenten voor vervolgonderzoek. De studenten ervaren deze uitgebreidere TOG's als positief, maar hebben wel enkele kritische kanttekeningen, waaronder de verplichte aanwezigheid en dat het vrijwel onmogelijk is om van het centrale onderzoeksthema af te wijken.

Het auditpanel heeft begrip voor het verplichtend karakter van dit studieonderdeel evenals voor het vasthouden door de opleiding aan de centrale onderzoeksvraag. De opleiding gebruikt TOG's niet alleen om de onderzoeksvaardigheden van studenten te verbeteren, maar tevens ter bevordering van de onderzoekende houding en professionalisering van de eigen docenten. Het auditpanel vat de ontwikkeling rondom TOG op als een vruchtbare proeftuin voor de verdere ontwikkeling van de onderzoekslijn.

Lectoraat

De lectoren binnen het educatief domein, een enthousiast team zoals het auditpanel vaststelde met uitgesproken meningen op het terrein van speciaal onderwijs, werken zo nauw mogelijk samen met MEN. Dit geldt o.a. voor de terreinen: 'Onderwijsbehoeften en inclusieve leeromgevingen', 'Pedagogische kwaliteit' en 'ICT en onderwijsinnovatie'. De lectoren zijn nauw betrokken bij het bedenken, ondersteunen en coördineren van onderzoek in de opleiding en bewaken daarbij de wetenschappelijke component. Centraal binnen de lectoraten staan vragen uit het werkveld; de lectoren reiken daarvoor het benodigde onderzoeksrepertoire en de relevante literatuur aan.

Speerpunt zijn volgens de lectoren de thematische onderzoeksgroepen die onderzoek uitvoeren dat praktisch georiënteerd is. Dit is van belang voor de onderzoeksattitude van de individuele student en draagt tevens bij aan de vakinhoudelijke aanpassing van het curriculum. De student leert door het uitvoeren van onderzoek met afstand en reflectie te kijken naar zijn vak en beroep: wat het nut is van onderzoek en hoe kan hij onderzoeksresultaten toepassen in de onderwijspraktijk.

De lectoren formeren onderzoekskringen en onderzoeken daarbij de mogelijkheid of bijdragen aan wetenschappelijke congressen en schrijven van publicaties door docenten van MEN tot promotieonderzoek kan leiden. Een goed initiatief volgens het auditpanel omdat dit initiatief tevens leidt tot professionalisering van het docentencorps.

Internationalisering

Van de verplichte (wetenschappelijke) literatuur in de diverse leerroutes is zo'n 40 procent, en daarmee een substantieel deel, Engelstalig. Deze is onder andere via de elektronische leeromgeving beschikbaar voor de studenten. De laatste jaren is er binnen MEN een programma in gang gezet op het terrein van internationale uitwisseling van kennis en personen. Zo organiseert MEN bijvoorbeeld in het kader van internationalisering *@abroad* begeleide studiereizen en zijn er concrete contacten met een instelling in Oostenrijk op het terrein van inclusief leren en met een Zweedse instelling op het terrein van nieuwkomers-onderwijs. Verder bestaat voor studenten de mogelijkheid om internationalisering *@home* uit te voeren: de studenten kiezen dan een thema binnen een internationale context en bestuderen dit thuis of op de werkplek. De studiebegeleider moet in beide situaties het plan van de student voor internationalisering als verdiepende dimensie goedkeuren. Het panel stelt vast dat met deze activiteiten er een steeds nauwere aansluiting ontstaat tussen MEN en internationale ontwikkelingen, onderzoek via de lectoraten en collega's in het (internationale) werkveld.

Docenten

Docenten die de MEN verzorgen beschikken (op één na) over het masterniveau. Ruim tien procent van het docentencorps is gepromoveerd, een deel volgt een promotietraject. Daarnaast beschikken de meeste docenten over relevante onderwijservaring in andere contexten dan MEN. Het auditpanel beoordeelt de docenten, na bestudering van hun cv's, als goed toegerust om de hen toebedeelde studieonderdelen te verzorgen. De opleiding zet docenten, naast hun docentschap, ook in als studie- en onderzoeksbegeleider. De opleiding geeft te kennen dat het niet eenvoudig is om de expertise en (goede) docenten te behouden voor de leerroutes omdat er sprake is van teruglopende instroom.

Enkele keren per jaar komen de docenten bijeen op studiedagen waar zij onder andere recente ontwikkelingen en het curriculum bespreken. Verder staan onderwerpen op de agenda zoals interbeoordelaarskwaliteit, professionaliteit en hun rolmodel voor de studenten.

Studenten en alumni laten het auditpanel weten dat zij zeer tevreden zijn over de kwaliteit, de betrokkenheid alsmede de wijze van begeleiding van de docenten. Kennis en vaardigheden, ook op het terrein van studentbegeleiding, zijn bij de docenten in ruime mate aanwezig. Ze geven bovendien bruikbare en verantwoorde feedback.

Instream

Verreweg de meeste studenten die de opleiding volgen, hebben een baan in het onderwijs en volgen dan ook de deeltijdvariant. De instroomeisen zijn duidelijk geformuleerd. Evenals beide andere MEN-opleidingen, heeft ook deze opleiding te maken met een teruglopende instroom van het aantal onderwijsprofessionals. Dit vindt mogelijk zijn oorzaak in de krapte op de arbeidsmarkt. Hierbij speelt tevens mee dat er nauwelijks mogelijkheden zijn om vervanging te regelen voor de onderwijs professional die MEN wil volgen. Het gesprek dat het auditpanel met het werkveld voerde, bevestigde dit beeld. Ook zij wezen er op dat het volgen van de opleiding een forse tijdsinvestering voor studenten betekent die er meer dan eens toe leidt, dat zij er van af zien. Ook is het 'nieuwttje' rond de lerarenbeurs er wel af, waardoor de financiële prikkel afneemt om een masteropleiding te volgen.

De opleiding wees er ook op dat vrij recent in het educatieve domein het aantal toegelaten masteropleidingen aanzienlijk is toegenomen. Daarmee wordt per opleiding de spoeling dun. De opleiding vraagt zich af of het CDHO daar niet langer c.q. beter over moet nadenken.

Een opvallende tendens is dat bijna de helft van de instroom kiest voor de meer 'klassieke' vanuit de orthopedagogische grondslag van MEN vormgegeven gedragsgerichte leerroute. Inschrijving op de leerroutes taal en rekenen staat studenten, naast de veel gekozen leerroute gedrag, geheel open maar wordt door hen beperkt gekozen. De opleiding wil zich op korte termijn meer profileren op de specialismen rekenen en taal. Dit raakt aan een thema c.q. spanningsveld dat we in alle WOSO-opleidingen hebben gezien, namelijk: versterking van het generieke aspecten in de opleiding mét behoud van specialistische sterkten.

Voorzieningen

De rol van de elektronische leeromgeving in de opleiding is hierboven al kort aangestipt. Het auditpanel heeft zelf ondervonden dat deze digitale omgeving behoorlijk complex is en op onderdelen lastig toegankelijk blijkt te zijn. De studenten onderschrijven dit, en melden dat het soms ingewikkeld is om het systeem te doorzoeken of om bepaalde bronnen te vinden. Zij vermoeden dat de docenten ook niet altijd geheel vertrouwd zijn met de leeromgeving. De docenten op hun beurt geven aan dat zij door middel van co-teaching adequaat met het systeem kunnen (leren) omgaan. Sommige alumni melden dat de elektronische leeromgeving hen in staat stelt om MEN (deels) op afstand te volgen. Ook de studenten zouden wel wat meer uitleg willen bij de omgang met de digitale omgeving.

Behalve voor lesdoeleinden gebruikt de opleiding de elektronische leeromgeving ook voor organisatorische activiteiten. Te denken valt aan planning, communicatie, verspreiding materiaal, inleveren van verslagen en taken of beroepsproducten.

Weging en Oordeel

MEN kent een gestructureerd programma en curriculum met zes expertprofielen en elf leerroutes. Profielen en leerroutes zijn arbeidsmarktrelevant, goed uitgewerkt en didactisch op een adequate wijze vormgegeven. Tijdens de audit is de rolvolwassenheid van de opleiding gebleken, en is aangetoond op welke wijze het curriculum zorgt voor het bereiken van de eindkwalificaties. De betrokkenheid van lectoraten bij MEN alsmede de inhoudelijk relevantie van de lectoraten, bijvoorbeeld op de terreinen internationalisering en onderzoek, is groot.

De inzet van didactische concepten zoals *blended learning* en het gebruik van een geavanceerde elektronische leeromgeving bieden ruime leermogelijkheden voor de doelgroep. Deze voorzieningen ondersteunen bovendien een flexibele invulling van het studieprogramma. Het docententeam is vakinhoudelijk en didactisch in ruime mate gekwalificeerd voor de verzorging van de opleiding. Het auditpanel beoordeelt standaard 2 dan ook als 'goed'.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing

Toelichting NVAO: De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk. De examencommissie van de opleiding borgt de kwaliteit van de tentaminering en examinering.

Bevindingen

Achtergrond bij toetsing

De opleiding heeft op een inzichtelijke wijze haar visie rond toetsing beschreven, een visie die ook tijdens de audit naar voren kwam. Zij sluit hierbij aan op de recente vakliteratuur op het terrein van toetsen en beoordelen. MEN zet toetsen met name in als een leermiddel en als een controle-instrument voor de studievoortgang van de student. Zij geven studenten en docenten feedback en ondersteunen het leerproces. Een voldoende score op een toets betekent dat de student aan de doelstellingen voldoet die de opleiding formuleert. Daarmee vormen de leerdoelen het vertrekpunt voor de toetsconstructie. De opleiding ziet, samengevat, toetsen vooral als een sturingsinstrument, om zowel docent als student te tonen op welke onderdelen laatstgenoemde nog stappen moet maken en op welk niveau deze functioneert. Volgens het auditpanel is het terecht dat de opleiding ervoor kiest om op een betekenisvolle wijze te toetsen: toetsen zijn gerelateerd aan de praktijk en zijn daarom voor de student betekenisvol. Het auditpanel merkt op dat de opleiding een prima uitgewerkt toetskader heeft geschreven voor de komende vijf jaar met daarin waardevolle informatie over de toetsystematiek, voorzien van een theoretisch fundament.

Toetsvormen

MEN hanteert een breed scala aan toets(vorm)en die zich niet alleen richten op de vakinhoud, maar ook nadrukkelijk een link leggen met de onderwijspraktijk waarbinnen de studenten werkzaam zijn. Als toetsvormen onderscheidt de opleiding: kennistoetsen, het criteriumgericht interview, het portfolio, het praktijkgericht onderzoek, beroepsproducten en de proeve van bekwaamheid.

Voor kennistoetsing maakt de opleiding gebruik van *multiple choice* waarbij zij de kennisbasis MEN toetst en van de beroepsproducten die behoren bij onderwijseenheden. De masterkennistoetsen zijn voor zes EC een verplicht onderdeel van het toetsplan. Iedere student maakt twee masterkennistoetsen van drie EC. In het toetsplan van de betreffende leerroute staat aangegeven of en welk onderdeel van de masterkennistoets verplicht is. Vanaf het studiejaar 2015-2016 kent de masterkennistoets ook een praktijkcomponent. Omdat MEN zich profileert als een praktijkgerichte opleiding, moet de student tijdens zijn competentie-examen 2 (zie standaard 4) duidelijk kunnen formuleren welke rol hij heeft als master binnen een schoolorganisatie, hoe kan hij collega's op de werkvloer meekrijgen om het onderwijs op een hoger plan te brengen.

Verder is het auditpanel positief over de verbetermaatregelen die de opleiding heeft genomen sedert de vorige accreditatie waaronder BKE en SKE certificering (zie hierna), het goedkeuren van beroepsproducten door de toetscommissie en de introductie van het vierogen-principe bij de beoordeling van het praktijkgericht onderzoek.

Leer- en toetsplan

De opleiding heeft voor iedere leerroute een leer-en toetsplan ontwikkeld. Deze zijn leidend voor het ontwerp van de beroepsproducten. Het auditpanel heeft de leer- en toetsplannen bestudeerd van de verschillende leerroutes waaronder die op het terrein van Expert in Nieuwkomersonderwijs, Gedragsspecialist, Dynamisch coachen op verschillen, Intern begeleider/zorgcoördinator en de Remedial Teacher deeltijd *e-learning* en stelt daarbij vast dat deze op een inzichtelijke wijze zijn uitgewerkt. Zo besteedt MEN per leerroute onder andere aandacht aan kwaliteitscriteria, toetsvormen en competenties.

Tevens constateert het auditpanel dat de opleiding de validiteit en betrouwbaarheid waarborgt. De opleiders ontwerpen in samenspraak met de hogeschoolhoofddocent de toetsen die zij vervolgens voorleggen aan de toetscommissie. Deze beoordeelt de validiteit en betrouwbaarheid ervan op basis van een lijst met zeven beoordelingscriteria waaronder relevantie, actualiteit, complexiteit en transparantie. Scholing op het terrein van toetsing alsmede kalibratiesessies vinden op gemeenschappelijke studiedagen plaats voor MEN-opleiders en in WOSO-verband.

Examen- en toetscommissie

De opleiding onderscheidt een examen- en een toetscommissie waarbij de laatste onder de verantwoordelijkheid valt van de examencommissie. Beide commissies hebben een eigen takenpakket waarbij het auditpanel vast stelt dat zij zijn toegerust voor de hen toebedeelde taken. De leden zijn benoemd op basis van hun expertise die de opleiding heeft beschreven in een profiel. De examencommissie benoemt de examinatoren. De examinatorenlijst publiceert de examencommissie op de *community site* van de opleidingen. De leden van de examencommissie hebben een training gevolgd en zijn BKE en SKE gecertificeerd. Dit geldt ook voor de leden van de toetscommissie. De examencommissie beschrijft en evalueert jaarlijks haar functioneren in een jaarverslag. De drie examencommissies van de hbo-opleidingen die MEN aanbieden, organiseren jaarlijks vier intervisiebijeenkomsten.

De examencommissie is verantwoordelijk voor het verlenen van vrijstellingen voor tentamens. In het 'Reglement examencommissie MSEN, MLI en MEB' is de procedure beschreven rondom het verlenen van vrijstellingen. De student moet aantonen dat hij op grond van elders in het hoger onderwijs behaalde tentamens of examens, of op grond van buiten het hoger onderwijs verworven kennis of vaardigheden, voldoet aan de leerdoelen van de onderwijseenheid waarvoor hij vrijstelling vraagt. Studenten geven aan dat de examencommissie slechts beperkt vrijstelling(en) verleent. Voor het praktijkgericht onderzoek en de competentie-examens verleent de examencommissie geen vrijstelling.

Beoordelen

Om de betrouwbaarheid van de beoordelingen te vergroten, zijn alle examinatoren geschoold als assessor en werken zij bij de beoordeling van studentproducten met een generiek beoordelingsformulier. Vanaf het studiejaar 2017-2018 werkt de opleiding met een vernieuwd generiek beoordelingsformulier op basis van *rubrics*. Voor externe opleiders geldt, dat MEN hen niet als beoordelaar bij competentie-examens inzet als zij niet tevens opleidingsassessor zijn. Om de interbeoordelaarskwaliteit te borgen, maken beoordelaars gebruik van een identiek beoordelingsformulier. Studenten krijgen dan vanuit hetzelfde perspectief feedback op de te ontwikkelen MEN-competenties. De opleiding neemt maatregelen om de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid te vergroten. Meerdere personen zijn betrokken bij het beoordelen van studentproducten. Iedere student beschikt over een studietoetscoach die zowel studieloopbaanbegeleider als formatief beoordelaar is. Hij geeft ontwikkelingsgerichte feedback en *feedforward*. Verder geven studenten elkaar feedback (peerbeoordelaars) waardoor zij actief werken aan hun zelfbeeld en beroepsbeeld.

Daarnaast speelt het beroepenveld een structurele rol in het bepalen van het niveau van de studenten. De competentie-examens worden afgenomen door een opleidingsassessor en een werkveld-assessor die zijn getraind als assessor. Jaarlijks betreft de opleiding deze werkveldassessoren bij de evaluatie van het totale toetsprogramma en participeren zij in jaarlijkse scholing en bij de voorbereiding op de competentie-examens. De opleiding heeft oog voor de complexiteit van het beoordelen van het praktijkdeel. De curriculumcommissie heeft een vertegenwoordiger afkomstig uit het werkveld als vast commissielid. Incidenteel vinden er externe curriculum validatiebijeenkomsten plaats waaraan een brede werkveldvertegenwoordiging deelneemt. De veldadviesraad van MEN oordeelt periodiek over de relevantie van toetsopdrachten. Een goed initiatief volgens het auditpanel. Studenten zijn in toenemende mate tevreden over de wijze van toetsing, een gevolg van de vergrote aandacht binnen MEN rond toetsing en examinering.

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding een duidelijk beeld heeft van de waarde en de kwaliteit van goede feedback voor studenten. Zij noemt in dit verband onder andere:

- het stimuleren van motivatie en zelfvertrouwen bij de student door het geven van goede feedback,
- het leveren van informatie voor opleiders en ontwikkelaars om het onderwijs vorm te geven, het verduidelijken/objectiveren wat een goede prestatie is
- het stimuleren van de dialoog tussen studenten en docenten.

Een aandachtspunt bij de assessments is: beoordeel je de feitelijk studentprestatie in de praktijk of beoordeel je de reflectie hierop? De opleiding is zich bewust van het belang van het beoordelen van de praktijk zelf. De bewijsvoering door de student moet dit altijd in voldoende mate afdekken.

Weging en Oordeel

MEN heeft het toetsbeleid op een inzichtelijke wijze uitgewerkt en voert dit vervolgens op een deskundige wijze uit. Bij haar toetsbeleid baseert de opleiding zich ook op recente vakliteratuur rondom toetsen en beoordelen. Het is prima dat de leden van de examen- en de toetscommissie BKE en SKE gecertificeerd zijn; zij zijn voor hun takenpakket goed toegerust. De opleiding heeft goed zicht op haar ontwikkelpunten rondom toetsing en neemt op dit terrein maatregelen. De toetsvormen sluiten aan op het masterniveau en zijn passend bij de doelgroep. De beoordelingswijze van studentproducten beoordeelt het auditpanel als goed, de feedback is voor studenten inzichtelijk. De oordelen van de eindproducten die MEN geeft, liggen rond of iets hoger dan het oordeel van het auditpanel. Al met al reden voor het auditpanel om standaard 3 als 'goed' te beoordelen.

4.4. Gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de resultaten van tussentijdse en afsluitende toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Beoordelen afstudeerniveau

Voor het vaststellen van het afstudeerniveau van studenten, dienen zij alle toetsen met een voldoende score te hebben afgerond. Dit geldt dus voor competentie examen 2, het praktijkgericht onderzoek, het criteriumgericht interview, het portfolio en de portfoliopresentatie.

- De onderzoekscompetenties toetst de opleiding aan het eind van de opleiding bij haar studenten. Dit gebeurt binnen de kaders van zowel het praktijkgericht onderzoek als bij het competentie-examen 2. Hieronder valt onder meer het portfolio met verschillende bewijzen van het competentieniveau van de student. Bij het competentie-examen 2 toetst de opleiding alle competenties integraal; de competentie 'competent in praktijkgericht onderzoek' is een belangrijk element bij de beoordeling. Centraal hierbij staat het ontwikkelen van kennis die leidt tot contextgebonden praktijkkennis die een bijdrage levert aan onderwijsverbetering.
- De student dient competentie-examen 2, met 'voldaan' af te ronden. Dit betekent dat alle competenties minimaal op het niveau 'startbekwaam master' zijn aangetoond en waarbij geen onderlinge compensatie mogelijk is. In een competentie-examen toetst de opleiding de kennis en kunde van studenten integraal, ontwikkelingsgericht en in samenhang. De student dient daarbij alle competenties aan te tonen. Ook kan blijken dat de werkplek van de student niet voldoet aan de eisen die de opleiding hieraan stelt, waarna de student op zoek gaat naar een nieuwe leerwerkplek. Tijdens het competentie-examen 1 zijn er, naast een portfolio, ook een presentatie en een criteriumgericht interview. Het auditpanel heeft tijdens de tweede auditdag een simulatie bijgewoond van een criteriumgericht interview uit het competentie-examen 1. Dit gaf een goed beeld van de wijze waarop de opleiding hieraan invulling geeft en van de gespreksonderwerpen die hierbij aan bod komen: het uitvoeren van onderzoek in de klas, het doortrekken van onderzoeksresultaten naar de hele school en het betrekken van collega's en management bij de schoolontwikkeling. Bij een criteriumgericht interview bespreken student en twee assessoren de ervaringen van een student in de onderwijspraktijk en binnen de opleiding. De assessoren bepalen van te voren de onderwerpen die zij met de student bespreken. Bij het competentie-examen 2 toont de student in een *hands on* proeve het door hem bereikte masterniveau aan. Studenten voeren dan een dialoog met andere studenten waarbij onafhankelijke opleidings- en werkveldassessoren hun bijdrage observeren en beoordelen.
- Een portfolio heeft voor de student vooral een lange termijn functie. Hij houdt zicht op zijn ontwikkeling als professional gedurende zijn studie. Met een portfolio toont de student zijn competentieontwikkeling aan de hand van bewijsmaterialen die hij verzamelt. Hiertoe behoren de lessen die hij geeft, beoordelingen/evaluaties van lessen, toetsen en toetsresultaten. Tijdens een portfoliopresentatie presenteert de student aan een opleidings- en een werkveldassessor zijn leerervaringen. Essentieel is hierbij dat de student toont de funderende theorie te beheersen en deze kan koppelen aan de eigen beroepspraktijk.

Het auditpanel stelt vast dat studenten, na het succesvol afronden van de verschillende toetsen, bewezen hebben het professional masterniveau te hebben bereikt.

Beleid rondom het afstuderen

De examencommissie is formeel belast met de bewaking van het afstudeerniveau. Jaarlijks legt de opleiding in WOSO-verband een selectie afstudeerwerken voor aan onderzoeksdocenten van beide andere MEN-opleidingen. Halverwege en aan het einde van de opleiding neemt de opleiding bij iedere student een competentie-examen af. In opdracht van de examencommissie organiseert MEN jaarlijks een interne audit rond het gerealiseerd niveau, waarbij zij niet alleen het eindniveau controleert maar tevens de beoordelingsinstrumenten valideert. Dit heeft onder andere geleid tot de herontwikkeling van het integrale beoordelingsformulier (zie standaard 3). Een internationale vergelijking met enkele universiteiten laat zien dat het niveau van MEN internationaal het masterniveau representeert.

Werkveld en alumni over het gerealiseerd niveau

De opleiding bevraagt het werkveld langs zowel formele als informele kanalen over het afstudeerniveau en de mate van beroepsgerichtheid. Uit zowel door de opleiding uitgevoerde evaluaties als uit de door het auditpanel gevoerde gesprekken met werkgevers en alumni blijkt dat zij tevreden zijn over het gerealiseerd niveau van studenten en de aansluiting van MEN op de beroepspraktijk. Werkgevers en alumni geven aan, dat MEN-afgestudeerden een bijdrage leveren aan de verhoging van het niveau in onderwijsinstellingen. Door de onderzoeksattitude stellen afgestudeerden van de opleiding kritischere vragen en ontstaat er een dialoog binnen het lerarenteam van de school op een hoger niveau.

Oordeel auditpanel over het afstudeerniveau

Voorafgaand aan de audit hebben de leden van het auditpanel van vijftien studenten die de afgelopen twee studiejaren zijn afgestudeerd de afstudeerproducten bestudeerd en beoordeeld. Wat betreft de onderwerpen van PGO's (praktijkonderzoek) betrof het een breed terrein waaronder: reken- en wiskundespecialist/dyscalculie, taalspecialist/dyslexie, talentontwikkeling en leraar speciale onderwijsbehoeften. De afstudeerproducten waren afkomstig van de verschillende opleidingsvestigingen en van zowel de deeltijd- als voltijdvariant.

Het auditpanel heeft zich tijdens een tweede auditdag verdiept in de wijze waarop de opleiding het traject heeft ingericht rondom het competentie-examen 2. Daartoe zijn gesprekken gevoerd met de hogeschoolhoofddocent en met teamleiders, toetsexperts, de voorzitter van de examen- en toetscommissie en een opleidingsassessor. Het auditpanel stelt vast dat het competentie-examen 2 op een inzichtelijke wijze is vormgegeven en studenten ruim de gelegenheid biedt om zijn kennis en kunde, blijkend uit de verworven competenties, te verwoorden. De ontwikkeling van de student als beroepsbeoefenaar komt duidelijk naar voren. De opleiding besteedt daarbij niet alleen aandacht aan docentontwikkeling, maar ook aan team- en schoolontwikkeling en de onderzoekende houding van de student. Een onderzoekende houding naast innoveren en het verder professionaliseren van de eigen praktijk komen aan bod.

Het auditpanel stelt vast dat binnen de opleiding sprake is van spanning tussen het ontwikkelen van een onderzoekende houding bij studenten door MEN versus het zelfstandig kunnen uitvoeren van onderzoek. Het genereren van nieuwe/vernieuwende kennis komt in de onderzoeken nog weinig aan de orde. Bij de door het auditpanel bestudeerde afstudeerproducten is sprake van een sterke focus op algemene onderwijsthema's, weinig gericht op speciaal onderwijs/*special needs*. De kwaliteit van de praktijkonderzoeken kwalificeert het auditpanel als voldoende en op masterniveau. Wel kunnen studenten in hun praktijkonderzoek meer aandacht besteden aan de methodologische aspecten en het in de conclusies en discussie verder problematiseren van de gevonden resultaten. De onderzoeks- onderwerpen hebben meer dan eens een beperkte reikwijdte ('een leesprobleem van een kind, vandaag, in mijn klas') en zijn bijgevolg veelal kleinschalig. In dit verband merkt de opleiding op, dat dit inherent is aan professioneel praktijkgericht onderzoek: dat is contextgebonden en impliceert een beperkte reikwijdte. De TOG's vormen een *vehicle* om deze reikwijdte te overstijgen, zo stelt het auditpanel vast.

Onderzoekstechnisch is het dan lastig om kritische afstand te nemen en om nieuwe theoretische ontwikkelingen te beschrijven, aldus het auditpanel. De opleiding is zich hiervan bewust, maar benadrukt dat de relatie met het werkveld waar dit kleinschalig onderzoek plaatsvindt, voor haar ook erg belangrijk is. Gerelateerd aan deze kleinschaligheid stelt het auditpanel vast, dat de onderzoeksopzet in een aantal gevallen beperkt is: op basis van een beperkte steekproef trekt de student generieke conclusies. Het auditpanel zag verwijzingen naar Engelstalige literatuur, maar merkt op dat bij een aantal onderwerpen dit, gezien de internationale impact, sterker mag dan het door de opleiding voorgeschreven aantal internationale bronnen. De opleiding heeft hier, door haar norm van minimaal 40 procent anderstalige literatuur, wel aandacht voor. Tevens bevindt de opleiding zich in een transitie, waarbij de TOG's voor het afstuderen van studenten steeds belangrijker worden. Deze TOG's leveren een bijdrage aan zowel de constructie van vakinhoudelijke kennis als aan de beroepspraktijk en tillen het onderzoek op een hoger niveau.

Het auditpanel heeft verschillende afstudeerproducten bestudeerd en deze beoordeeld. Het panel stelt daarbij vast dat de opleiding over het algemeen adequaat beoordeelt. Wel moet de opleiding voorkomen dat het beoordelen door twee examinatoren tot een invuloefening verwordt; de door de opleiding voorgeschreven formats voor de beoordelingen kunnen daartoe aanleiding geven. De beoordeling op de inhoud kan uitgebreider. Verder stelt het auditpanel vast dat zijn oordeel over de afstudeerproducten veelal overeenkomt met dat van de opleiding of in een enkel geval tot een iets lagere score komt, zonder daarbij tot een onvoldoende score voor de afstudeerproducten te besluiten.

Weging en Oordeel

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding haar studenten ruim gelegenheid biedt om het door hen bereikte masterniveau te bewijzen. Zowel werkgevers als alumni zijn tevreden over het afstudeerniveau van MEN en de aansluiting van de opleiding op de onderwijspraktijk. De meerwaarde van een afgestudeerde MEN'er is voor het werkveld evident. Het auditpanel stelt vast dat het competentie-examen 2 door de opleiding goed is vormgegeven en studenten uitgebreid de gelegenheid biedt om hun kennis en kunde te tonen. Wat betreft het praktijkgericht onderzoek merkt het auditpanel op, dat de opleiding op dit onderdeel nog een slag kan maken, met name daar waar het de methodologische component, de onderwijskundige impact en de internationale inbedding betreft. Het geheel van competentie-examen, praktijkonderzoek en transitie naar TOG's kwalificeert het auditpanel als ruim voldoende. Alles overwegende beoordeelt het auditpanel standaard 4 als 'voldoende'.

Algemeen eindoordeel

De betrokken en gekwalificeerde docenten van de hbo-masteropleiding Educational Needs van Hogeschool Windesheim zorgen ervoor dat het afnemende werkveld beschikt over startbekwame hbo-afgestudeerde Masters of Education.

- Het auditpanel beoordeelt standaard 1 met betrekking tot de doelstellingen en eigen profilering als 'goed'.
- Het auditpanel beoordeelt standaard 2 met betrekking tot het programma, het personeel en de voorzieningen als 'goed'.
- Het auditpanel beoordeelt standaard 3 met betrekking tot het toetsen en beoordelen als 'goed'.
- Het auditpanel beoordeelt standaard 4 met betrekking tot het gerealiseerde niveau als 'voldoende'.

Op grond van de beslisregels van de NVAO komt het auditpanel tot het eindoordeel 'voldoende' voor de hbo-masteropleiding Educational Needs in de varianten voltijd en deeltijd van Hogeschool Windesheim.

Het panel adviseert de NVAO de opleiding te accrediteren voor een periode van zes jaar.

5. AANBEVELINGEN

Het auditpanel formuleert hierna een aantal aanbevelingen voor de opleiding. Deze staan los van onze weging en oordelen zoals het auditpanel die eerder in deze rapportage bij de vier standaarden heeft geformuleerd.

De opleiding houdt zich aan het landelijke beroepsprofiel. Dit is meer generiek sinds de meest recente herziening ervan. Van belang blijft dat er aandacht blijft bestaan voor *special needs*: het onderwijs klaagt in toenemende mate over de toename van een breed palet aan indicaties en over de complexiteit van leer- gedrag-, en cultuurproblemen. Het auditpanel beveelt aan om dit aspect, generiek vs. specialistisch, nog eens goed tegen het licht te houden en de consequenties hiervan voor MEN-opleidingen binnen WOSO-verband te bespreken. Het raakt het punt van de relevantie van de opleiding.

- De behandelde thema's in het praktijkonderzoek blijven doorgaans kleinschalig: veelal binnen de school, soms binnen een klas en met een beperkt aantal leerlingen. Het auditpanel beveelt de opleiding aan om ook het schoolsysteem, onderwijsconcepten en de uitgangspunten van passend onderwijs hierbij te betrekken. De ontwikkeling naar TOG's biedt daarvoor interessante mogelijkheden.
- Het aantal contacturen is beperkt. Het auditpanel geeft de opleiding in overweging te checken of er wellicht teveel eigen werkplek in de opleiding zit; zijn studenten dan nog in staat om problemen in een breder kader te plaatsen.
- Het auditpanel, de opleiding en het werkveld wijzen t.a.v. het niveau van de werkveldassessoren op de mogelijkheid tot meer verdieping. Van de werkplek wordt een vanzelfsprekend positief leereffect voor de professional master verondersteld. Het panel ziet het als een uitdaging om dat beter te zekeren.
- De opleiding en/of de examencommissie kan de kwaliteit van de werkplek nadrukkelijker tegen het licht houden. Daarbij kan het gaan over de rechten en plichten van een stageverlenende onderwijsinstelling op het terrein van de onderwijsleerplekken.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Christelijke Hogeschool Windesheim hbo-master Educational Needs deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	G
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	G
Standaard 3. Toetsing	G
Standaard 4. Gerealiseerde eindkwalificaties	V
Algemeen eindoordeel	V

Scoretabel paneloordelen Christelijke Hogeschool Windesheim hbo-master Educational Needs voltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	G
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	G
Standaard 3. Toetsing	G
Standaard 4. Gerealiseerde eindkwalificaties	V
Algemeen eindoordeel	V

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-masteropleiding Educational Needs, Hogeschool Windesheim.

Programma opleiding Master Educational Needs – Christelijke Hogeschool Windesheim

Varianten: voltijd en deeltijd Locatie: Zwolle – Campus 2-6

Datum locatiebezoek: 22 en 23 juni 2017

Overzicht panelleden

Naam	Rol
Drs. R.B. (Ruud) van der Herberg	Voorzitter, senior auditor en partner Hobéon
Prof.dr. W (Wiel) Veugeler	Professor of Education, University of Humanistic Studies (Utrecht)
Drs. L.F. (Luc) Greven	Voorzitter stichting Ambion, lid RvT stichting Aloysius Onderwijs Jeugdzorg, lid RvT Ambelt
Dhr. Prof. Dr. R. (Ruben) Vanderlinde	Expert blended learning, onderzoeker en lerarenopleider Universiteit Gent
Mevr. W. (Wendy) Luyckx	Studentlid Master in Education, pedagogisch adviseur Sec.Onderwijs (Brussel)
Drs. G.W.M.C. (Ger) Broers	Secretaris

Programma dag 1 donderdag 22 juni 2017

Tijd	Ruimte	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen
08.45 – 09.00	B227	Inloop & ontvangst auditpanel en toelichting documentatie door Marie-Jeanne Meijer en Bert Meijer in B223	
09.00– 10.15	B227	Vooroverleg auditpanel	<ul style="list-style-type: none">- Intern overleg panel- bestudering documenten ter inzage
10.15 – 11.15	B227	Opleidingsmanagement Bert Meijer, Directeur Domein Bewegen en Educatie Marie-Jeanne Meijer, Hogeschoolhoofddocent, MT Masters Lieke van Velze, Regioteamleider Zwolle en Almere, MT Masters ⁶ Marjanne Timmerman, Regioteamleider Enschede en Groningen, MT Masters José Middendorp, Regioteamleider Leeuwarden	<i>Kennismaking MT en vaststellen agenda</i> <ul style="list-style-type: none">- eigenheid opleiding / positionering & profilering- ambities- hbo-niveau- relatie beroepenveld- internationale oriëntatie- onderzoeksdimensie

⁶ MEN plus MLI

Tijd	Ruimte	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen
11.15 – 11.30		Pauze / Intern overleg auditpanel	- intern overleg - bestudering documenten ter inzage
11.30 – 12.00	B227	Curriculum commissie, start met Pitch door Diana Kolbe en Jarise Kaskens Diana Kolbe, Toetsen Dewi Piscaer, Gedrag Erna van Koeven, Taal/lezen Lieke van Velze, Talent Marie-Jeanne Meijer, Hogeschoolhoofddocent Robert Jansen, Begeleiden en innoveren Jarise Kaskens, Rekenen, Gepersonaliseerd leren en Voltijd Greta de Wit, Onderzoek	- curriculum (overzicht)
12.00 – 12.45	B227	Lunch	- tevens intern overleg panel
12.45 – 13.15	B223 of B227	Presentatie ELO Lieke van Velze Miriam Limpens Anneke Smits	-
13.15 – 13.30	B227	Pauze / Intern overleg auditpanel	- intern overleg - bestudering documenten ter inzage
13.30 – 14.15	B227	Docenten (incl. lid OC.) Lonny Fennis, lesplaats Zwolle, Lezen, voorzitter opleidingscie. Marianne Punter, lesplaats Leeuwarden, Lezen en onderzoek Margreet van Oudheusden, Lesplaats Zwolle, Gepersonaliseerd leren Miriam Limpens, lesplaats Zwolle, Talent en e-learning Zwanie van Rij, lesplaats Groningen, rekenen en cie. Internationalisering Carla Compagnie, lesplaat Zwolle, Rekenen Eelco Wilkens, lesplaats Enschede, Gedrag Letty Ario, lesplaats Zwolle, Competentie-examens	- relatie docenten vakgebied – beroepenveld - eigen deskundigheid(sbevordering) docenten - toetsen en beoordelen - borging niveau - curriculum - studiebegeleiding - leer-/werkplek
14.15 – 14.30	B227	Pauze / Intern overleg auditpanel	- intern overleg - bestudering documenten ter inzage
14.30 – 15.00	B227	Presentaties studenten Joanne van der Ploeg, lesplaats Zwolle, leerroute Gepers. leren, 2 ^e jaars Marjolein Kouwen, lesplaats Zwolle, leerroute Gepers. leren, 2 ^e jaars Berdien Meijberg, lesplaats Zwolle, leerroute Gedragspecialist, 2 ^e jaars, presentatie thematische onderzoeksgroepen (TOG)	-
15.00 – 15.45	B227	Studenten (incl. lid OC), (parellesessie) Joanne van der Ploeg, lesplaats Zwolle, leerroute Gepers.leren, 2 ^e jaars Marjolein Kouwen, lesplaats Zwolle, leerroute Gepers. leren, 2 ^e jaars Irene de Jonge, lesplaats Enschede, Dynamisch coachen op verschillen, 2 ^e jaars Marit Tuik, lesplaats Zwolle, Taal/Dyslexiespecialist, tevens lid opleidingscie. (OC), 2 ^e jaars	- aansluiting - kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid / studiebegeleiding - kwaliteit docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen - toetsen en beoordelen

Tijd	Ruimte	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen
15.00 - 15.45	B223	Studenten (parallelsessie) Klaziena Glazema, lesplaats Leeuwarden, Spec. onderwijsbehoefte, tevens OC, 2 ^e jaars Berdien Meijberg, lesplaats Zwolle, Gedragspecialist, 2 ^e jaars Karin Rietjens-Smale, lesplaats Zwolle, Talentontwikkeling, 2 ^e jaars Anke Feenstra, lesplaats Leeuwarden, Taalspecialist 2 ^e jaars Gemma Benus, lesplaats Groningen, Jonge kind, 1 ^e jaars	<ul style="list-style-type: none"> - aansluiting - kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid / studiebegeleiding - kwaliteit docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen - toetsen en beoordelen
15.45 - 16.00	B227	Pauze / Intern overleg auditpanel	<ul style="list-style-type: none"> - intern overleg - bestudering documenten ter inzage
16.00 - 16.45	B223	Werkveld (parallelsessie) Marieke Tempelman-Van Beek, Intern begeleider bij SKOFV Lelystad, werkveldassessor Wieke de Jager, Zelfstandig onderwijskundig adviseur, werkveldassessor Maarten Pronk, Ondersteuningsadviseur Passend Onderwijs bij SWV PPO Delflanden, extern lid curriculumcommissie Suzanne Ingelse, Collegedirecteur Deltion, lid veldadviesraad Ron Dorreboom, Rector / dagelijks bestuurder R.S.G. Noordoost Veluwe te Epe, lid veldadviesraad, Kees de Bondt, Directeur Stichting Aandacht+, lid veldadviesraad	<ul style="list-style-type: none"> - actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma - andere wensen vanuit het werkveld - eigen inkleuring opleiding - stage en begeleiding - onderzoekscomponent - gerealiseerd niveau
16.00 - 16.45	B227	Alumni (parallelsessie) Niels Willemsen, Zwolle, Voltijd, afgest. 2016 Arjen Nieuwenhuis, Zwolle, Reken-wiskunde-innovatie, afgestudeerd 2016 Piety Alkema, Zwolle, Internbegeleider/zorgcoördinator, afgestudeerd 2015 Helen Visser, Zwolle, Internbegeleider/zorgcoördinator, afgest. 2003	<ul style="list-style-type: none"> - kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) - functioneren in de praktijk of vervolgopleiding
16.45 - 17.30	B227	Intern overleg auditpanel	<ul style="list-style-type: none"> - intern overleg - bestudering documenten ter inzage - bepalen pending issues
16.45 - 17.15	B227	Spreekuur	-

Programma dag 2 vrijdag 23 juni 2017

Tijd	Ruimte	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen
08.45 – 09.30	B227	Vooroverleg auditpanel	- bestudering materialen ter inzage
9.30 – 10.15	B227	Examencommissie en toetscommissie Kees Dijkstra, voorzitter examencie. Jeanet Spijksma, lid examencie. Eveline Feldbrugge lid examencie. Lonny Fennis, lid toetscie. Bob Schoorel, voorzitter toetscommissie Ellen van Wetter, lid toetscie & expert begeleiden-innoveren en voltijd Greta de Wit, lid examencie & projectleider onderzoek	- bevoegdheden, taken en rollen - relatie tot het management - (relatie tot de toetscommissie) - kwaliteitsborging toetsen en beoordelen - kwaliteitsborging afstuderen
10.15 – 10.45	B227	Lectoraat en kenniskring, start met Pitch door Sui Lin Goei Sui Lin Goei, Lector Onderwijsbehoeften in inclusieve Leeromgevingen Anneke Smits, Associate lector Onderwijs en ICT Joke Voogt, Lector Onderwijs en ICT Dolf van Veen, Buitengewoon hoofddocent Onderwijs en Jeugdzorg Yvonne Leeman, Lector Pedagogische Kwaliteit van het Onderwijs	- onderzoek lectoraat - samenwerking lectoraat en Masteropleiding - onderzoeksleerlint - kenniskring
10.45 – 11.00	B227	Pending issues <i>(alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar)</i>	- (indien van toepassing)
11.00 – 11.30	B227	Intern overleg auditpanel	- bepaling voorlopige beoordeling
11.30 – 12.00	B227	Terugkoppeling	
12.00 – 12.30	B227	Lunch panel (indien gewenst)	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van september 2016. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het panel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van beide varianten, voltijd en deeltijd.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit gebeurde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te karakteriseren als 'gesprekken tussen vakgenoten'. Het auditpanel heeft na de eerste auditdag besloten om nog meer zicht te willen krijgen op de verschillende aspecten van het afstuderen. Tijdens een tweede auditdag(deel) is met name aandacht besteed aan het competentie-examen 2, de wijze waarop de opleiding dit uitvoert en de wijze waarop zij dit examen beoordeelt.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geleidingen van de opleiding te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft - ook door eigen waarneming.

Omdat hier sprake is van een clustervisitatie waarbij een panel van deskundigen dezelfde opleiding beoordeelt bij verschillende hogescholen, is het voor het auditpanel mogelijk de verschillende opleidingen te vergelijken waardoor een zo volledig mogelijk beeld van de sector ontstond. De samenstelling van de auditpanels kenmerkt zich door de dakpansgewijze inzet van auditoren. Door deze werkwijze beoordelen dezelfde auditoren verschillende MEN-opleidingen en vindt er afstemming plaats tussen de panels.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtname van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Om te kunnen beoordelen of de beoogde eindkwalificaties worden behaald, heeft het auditpanel een selectie van eindwerken bestudeerd overeenkomstig de NVAO-richtlijn 'beoordeling eindwerken'.

Het oordeel van het auditteam, vastgelegd in een conceptrapport, werd aan de betreffende opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 19 december 2014'.

Wanneer er sprake is, zoals in dit geval, van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1, 3 of 4 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO. Een 'onvoldoende' bij standaard 2 leidt altijd tot een herstelperiode, onafhankelijk van het eindoordeel van het panel.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien tenminste alle standaarden minimaal voldoende zijn en twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien tenminste alle standaarden minimaal 'goed' worden bevonden en twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Kritische reflectie opleiding.
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties van de opleiding.
- Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht en aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel:
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid.
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de laatste twee jaar (of van portfolio's/werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Jaarverslag examencommissie en verslagen opleidingscommissie.
- Toetsopgaven en beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het auditpanel heeft de volgende eindwerken bestudeerd en beoordeeld⁷:

Aantal	Studentnummer	Variant
1	85	dt
2	258	dt
3	283	dt
4	121	vt
5	45	dt
6	212	dt
7	244	dt
8	63	dt
9	221	dt
10	182	vt
11	36	dt
12	66	vt
13	103	dt
14	75	dt
15	158	dt

⁷ Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditteam.

BIJLAGE IV Overzicht auditpanel

Basisgegevens over de visitatiegroep en daartoe behorende opleidingen.

Visitatiegroep 2016	HBO Master Special Educational Needs
------------------------	---

Inleverdatum 2016	Naam opleiding voluit	Naam onderwijsinstelling	Brin-ISAT CROHO 2016	Datum vervallen accred. incl. uitstel
1-11-2017	M Special Educational Needs: Leraar Speciaal Onderwijs	Christelijke Hogeschool Windesheim	01VU-44103	9-10-2018
		Fontys Hogescholen	30GB-44103	9-10-2018
		Hogeschool Utrecht	25DW-44103	3-7-2018

Contactpersoon per instelling en evaluatiebureau

Naam Instelling	Naam en e-mailadres contactpersoon	Contactpersoon evaluatiebureau
Christelijke Hogeschool Windesheim	Arie van der Ven AA.van.der.Ven@windesheim.nl Peter Holen PCM.Holen@Windesheim.nl	Inge Gies Broesterhuizen I.Giesbroesterhuizen@Hobeon.nl
Fontys Hogescholen	Marcel van de Wiel m.vandewiel@fontys.nl	
Hogeschool Utrecht	Greet van Winkel greet.vanwinkel@hu.nl Hans de Deckere hans.dedeckere@hu.nl	

II Samenstelling panel

Naam (inclusief titulatuur)	Korte functiebeschrijving van de panelleden (1 regel)
Dhr. drs. R.B. (Ruud) Van der Herberg	Dhr. Van der Herberg is voorzitter, partner Hobéon en heeft ruime ervaring met audits voortgezet en hoger onderwijs, schoolleider van een grote onderwijsorganisatie.
Dhr. prof. dr. W. (Wiel) Veugelers	Dhr. Veugelers is als hoogleraar educatie en bijzonder hoogleraar Humanistisch Vormingsonderwijs verbonden aan de Universiteit voor Humanistiek.
Dhr. drs. L.F. (Luc) Greven	Dhr. Greven is adviseur op het gebied van Leiderschap in de School en toezichthouder bij diverse onderwijsinstellingen. Tot 2006 was hij directeur van het Seminarium voor Orthopedagogiek.
Dhr. drs. A.C. (Aaldert) van der Horst	Dhr. Van der Horst is directeur/bestuurder van een groep scholen voor speciaal- en voortgezet speciaal onderwijs. Ook vervult hij een expertisefunctie bij het Steunpunt Passend Onderwijs van de VO-raad.

Dhr. drs. G.F.L.M. (Wilfred) Rubens	Dhr. Rubens verzorgt als zelfstandig adviseur professionaliserings-activiteiten rond blended learning en begeleidt ontwikkelteams bij de vormgeving van onderwijs en opleidingen met ICT.
Dhr. prof. dr. R. (Ruben) Vanderlinde	Dhr. Vanderlinde is werkzaam als docent aan de Vakgroep Onderwijskunde van de Universiteit Gent. Hij begeleidt verschillende innovatieprojecten en is hij verantwoordelijk voor de implementatie van blended learning in het curriculum van de lerarenopleiding aan dezelfde universiteit.
Mevr. W. (Wendy) Luyckx	Mevr. Luyckx is student bij de hbo-opleiding Master (Special) Educational Needs van Fontys Hogescholen.
Mevr. M. (Marlies) Levering-Van den Eng	Mevr. Levering-Van den Eng is student bij de hbo-opleiding Master (Special) Educational Needs van Hogeschool Utrecht.

Op 1 maart 2017 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleiding Master Educational Needs van Hogeschool Windesheim onder het nummer 005248.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende tenminste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl